

**CĂLĂTORIE ÎN LUMEA CUVINTELOR
ARTĂ REDACTĂRII COMPUNERILOR
CLASELE III-IV**

ediția a II-a, revizuită și adăugită

A. CE ESTE COMPUNEREA?	5
B. CLASIFICAREA COMPUNERILOR	7
C. ETAPELE ELABORĂRII UNEI COMPUNERI	9
D. CUM SE REALIZEAZĂ CORECT O COMPUNERE	10
a) Părțile compunerii	10
b) Cerințe obligatorii în redactarea compunerii	10
c) Cerințe obligatorii în așezarea textului în pagină	11
E. CUM ALCĂTUȚI DIFERITE TIPURI DE COMPUNERI	12
I. Compunere-narațiune (povestire)	12
II. Cum transformați un text dialogat în povestire	18
III. Descrierea	21
IV. Compunerea după un șir de ilustrații	32
V. Compunerea după un șir de întrebări	35
VI. Compunerea după un plan de idei	39
VII. Compunerea cu început sau sfârșit dat	44
VIII. Compuneri pe baza unor cuvinte și a unor expresii date	50
IX. Scrisoarea	54
X. Cartea poștală	54
XI. Invitația	61
XII. Felicitarea	63
XIII. Articolul	65
F. CREAȚII ALE COPIILOR	67
G. EXPRESII LITERARE	94
H. SUGESTII PENTRU COMPUNERI ȘI EXPRESII PE CARE LE PUTEȚI FOLOSI ÎN REDACTAREA ACESTORA	102
Bibliografie	104

Pentru a realiza corect o compunere trebuie să respectați următoarele criterii:

a) Părțile compunerii:

Introducerea

- este partea de la începutul compunerii;
- prezintă timpul și locul în care s-au petrecut faptele povestite, principalele personaje și aspectul care stârnește curiozitatea cititorului.

Cuprinsul

- este partea cea mai importantă a compunerii;
- ideile și faptele sunt prezentate logic și în mod gradat, folosindu-se amănunte semnificative.

Încheierea

- este scurtă, arată sfârșitul acțiunii, sentimentele trăite.

b) Cerințe obligatorii în redactarea compunerii:

1. Citiți cu atenție titlul sau cerința temei, până la deplina înțelegere a înțelesului fiecărui cuvânt, precum și a enunțului complet!
2. Gândiți-vă intens ce cunoștințe puteți folosi în această compunere:
 - cunoștințe dobândite prin experiența personală;
 - prin lecturi, studiu;
 - prin informații radio-tv.
3. Alegeți din cunoștințele potrivite cu tema pe cele mai interesante și mai semnificative.
4. Ordonăți cunoștințele alese într-un plan de idei, într-o logică.

5. Alcătuiți planul compunerii, distribuind ideile în: introducere, cuprins, încheiere și proporționați părțile compunerii.

6. Realizați compunerea dezvoltând ideile din plan și păstrați armonia între titlu și conținut, precum și între părțile compunerii.

7. Folosiți corect vocabularul și nu întrebuințați cuvinte cărora nu le cunoașteți înțelesul.

8. Respectați normele gramaticale, normele de ortografie și de punctuație.

9. Recitiți cu atenție compunerea și corectați eventualele greșeli.

c) Cerințe obligatorii în așezarea textului în pagină:

1. Lăsați un spațiu de doi centimetri în marginea din stânga paginii.

2. Scrieți data sus, în dreapta, pe primul spațiu.

3. Lăsați două spații libere.

4. Scrieți titlul compunerii la mijlocul rândului.

5. Lăsați un rând liber.

6. Începeți compunerea cu un alineat.

7. Marcați prin alineat fiecare idee nouă.

8. Nu înghesuiți textul în pagină.

9. Scrieți literele corect, frumos, cu aceeași înclinație și proporție.

10. Lăsați spațiu între cuvinte și între rânduri.

11. Scrieți citeț, ordonat, curat.

E. CUM ALCĂȚUIȚI DIFERITE TIPURI DE COMPUNERI

I. Compunere-narațiune (povestire)

Când alcătuiți o compunere în care să povestiți o întâmplare dintr-o lectură literară, o întâmplare trăită, văzută, auzită sau imaginată de voi înșivă, fixați-vă în minte următoarele elemente:

- a) locul și timpul când s-a petrecut întâmplarea;
- b) personajele (pot fi animale, plante, obiecte, pe care le puteți însufleți, folosindu-vă imaginația);
- c) cauza care a produs întâmplarea;
- d) momentul cel mai important, emoționant al întâmplării;
- e) sfârșitul;
- f) sentimentele trăite de voi;
- g) învățăturile trase.

➤ Alcătuiți un plan de idei scris. Precizați atât părțile compunerii, cât și ordinea logică a ideilor.

Introducere:

- timpul și locul întâmplării;
- personajele care au participat.

Cuprins:

- împrejurările care au condus la respectiva întâmplare;
- momentele semnificative ale întâmplării;
- momentul cel mai important;
- sfârșitul întâmplării;
- sentimentele trăite de voi.

Încheiere:

- ce învățăminte ați tras din această întâmplare;
- concluzii.

➤ Redactați compunerea urmând planul, respectând succesiunea ideilor, proporția între părțile componente, folosiți un vocabular potrivit, exprimați-vă în fraze alcătuite corect și expresiv.

➤ Așezați textul corect și frumos în pagină, respectând indicațiile date.

➤ Citiți compunerea și corectați eventualele greșeli.

*Era o după-amiază însorită de duminică.
Eu și familia am hotărât să ieșim în oraș.*

Plimbându-ne pe bulevard, un afiș mare ne-a atras atenția. În acea seară avea loc un spectacol de magie. Am hotărât să ne petrecem seara într-un mod plăcut alături de magicieni. Am luat bilete și ne-am ocupat locurile.

Pe scena luminată de multe becuțe a apărut un magician. Și-a început reprezentația scoțând din joben trei iepurași albi ca zăpada, pe care mai apoi i-a făcut să dispară, după ce i-a acoperit cu o eșarfă. Apoi iluzionistul a scos de pe mânecă trei bile de diferite culori. A început să jongleze cu acestea în aer, făcând să crească treptat numărul lor.

Un alt magician ne-a prezentat o cutie care nu conținea nimic. După ce a acoperit-o cu o pânză de catifea și a atins-o cu bagheta, din ea au apărut porumbei superbi cu cozi rotate.

La un moment dat, iluzionistul s-a îndreptat spre sală și a întrebat:

- Cine vrea să participe la următoarea reprezentație?

M-am ridicat dintr-un impuls și am întrebat:

- Ce trebuie să fac?

- Urci pe scenă și stai nemișcată!

Deși îmi dispăruse curajul, am urcat treptele și am ajuns lângă magician. Printr-o magie doar de el știută m-am trezit ca prin minune în spatele scenei. Am fost readusă pe scenă într-un ropot de aplauze. Drept răsplată am participat la o tombolă, unde am câștigat un iepuraș mare de pluș.

A fost o seară minunată pe care cu greu o voi uita!

Respect pertru Povestea tăă
1. Povestii într-o compunere peripețiile dintr-o excursie (reale sau imagine).

În redactarea textului veți urmări:

- respectarea părților unei compuneri;
- alegerea unui titlu sugestiv;
- corelarea conținutului cu titlul;
- succesiunea logică a ideilor;
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație;
- formularea corectă și completă a enunțurilor;
- așezarea corectă în pagină a povestirii și aspectul îngrijit al scrisului;
- abordarea originală a lucrării.

Completați tabelul cu aprecieri privind modul de realizare a lucrării fiecăruia dintre voi.

Vă puteți aprecia, acordând unul dintre calificativele: FB (foarte bine), B (bine), S (suficient).

Rugați-vă colegul să vă citească lucrarea și să vă aprecieze.

Modalități de apreciere	Calificativ
Autoevaluare	
Interevaluare	

- în redactarea textului veți utiliza:
 - respectarea părților unei compuneri:
 - alegerea unui titlu sugestiv;
 - corectarea conținutului cu fișul;
 - succesiunea logică a ideilor;
 - respectarea normelor de ortografie și de punctuație;
 - formularea corectă și completă a enunțurilor;
 - asigurarea coerenței în cadrul a poveștii și aspectul înțeles al școlii;
 - aportarea originală a lucrării.
- Completarea tabelului cu aprecieri privind modal de realizare a lucrării
necesită din partea voastră
Vă puteți aprecia acordând unul dintre calificativele: FB (foarte
bine), B (bine), S (suficient)
- Rușina vă colegul să vă clasifica lucrarea și să vă aprecieze

Modalități de apreciere	Calificativ
Autoevaluare	
Interevaluare	

2. Povestiți într-o compunere cum se desfășoară o zi obișnuită din viața voastră.

În redactarea textului veți urmări:

- respectarea părților unei compuneri;
- alegerea unui titlu sugestiv;
- corelarea conținutului cu titlul;
- succesiunea logică a ideilor;
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație;
- formularea corectă și completă a enunțurilor;
- așezarea corectă în pagină a povestirii și aspectul îngrijit al scrisului;
- abordarea originală a lucrării.

Completați tabelul cu aprecieri privind modul de realizare a lucrării fiecăruia dintre voi.

Vă puteți aprecia, acordând unul dintre calificativele: FB (foarte bine), B (bine), S (suficient).

Rugați-vă colegul să vă citească lucrarea și să vă aprecieze.

Modalități de apreciere	Calificativ
Autoevaluare	
Interevaluare	

Text dialogic: conștientizarea așteptărilor și a scopurilor
• formularea corectă și completă a răspunsurilor
• utilizarea corectă a termenilor și a sintaxei
• utilizarea corectă a punctuației și a marilor litere
• utilizarea corectă a formelor gramaticale și a timpurilor verbale
• utilizarea corectă a modurilor verbale și a condițiilor de utilizare
• utilizarea corectă a formelor de adresare și a titlurilor
• utilizarea corectă a formelor de adresare și a titlurilor
• utilizarea corectă a formelor de adresare și a titlurilor

Text narativ: descrierea evenimentelor și a persoanelor
• utilizarea corectă a termenilor și a sintaxei
• utilizarea corectă a punctuației și a marilor litere
• utilizarea corectă a formelor gramaticale și a timpurilor verbale
• utilizarea corectă a modurilor verbale și a condițiilor de utilizare
• utilizarea corectă a formelor de adresare și a titlurilor
• utilizarea corectă a formelor de adresare și a titlurilor
• utilizarea corectă a formelor de adresare și a titlurilor

1. Citiți cu atenție textul și apoi povestiți-l fără a folosi dialogul.

În redactarea textului veți urmări:

- respectarea succesiunii întâmplărilor din text;
- relatarea întâmplării la persoana a III-a (absența dialogului);
- evitarea transcrierii identice a unor propoziții sau enunțuri;
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație;
- formularea corectă și completă a enunțurilor;
- așezarea corectă a textului în pagină și aspectul îngrijit al scrisului;
- abordarea originală a lucrării.

Completați tabelul cu aprecieri privind modul de realizare a lucrării fiecăruia dintre voi.

Vă puteți aprecia, acordând unul dintre calificativele: FB (foarte bine), B (bine), S (suficient).

Rugați-vă colegul să vă citească lucrarea și să vă aprecieze.

Modalități de apreciere	Calificativ
Autoevaluare	
Interevaluare	

Privighetoarea și cucul

În zorii zilei, privighetoarea cânta cu glasul ei fermecător.

- Nu mai cânta atât, că m-ai obosit! Și apoi nici nu știi să cânti, i-a zis cucul. Ascultă mai bine cum cânt eu și învață și tu.

Privighetoarea a rămas descumpănită.

- Dacă nu mă crezi, a adăugat cucul, hai să-l întrebăm pe măgar. Iată-l, paște aici, alături.

- Măgarule, i s-a adresat cucul, spune cine cântă mai frumos dintre noi doi? Și s-au apucat ei să cânte.

Măgarul i-a ascultat și a hotărât:

- Cucule, tu cânti mai bine, fiindcă știi să cânti mai tare.

Numai că un ciobănaș a ascultat și el și i-a spus privighetorii:

- Cânti atât de minunat! Nu te opri din cântat. Cântă pentru mine, că te voi asculta vrăjit.

II. Cum transformați un text dialogat în povestire

Respect pentru oameni și căni

Ca să transformați o comunicare dialogată într-o povestire, trebuie să treceți verbele la persoana a III-a. Cuvintele personajelor pot fi anunțate prin verbe ca: a spune, a zice, a anunța, a sfătui etc.

Model:

Text dialogat:

„Un copil, nu mai înalt decât un pui de stejar, stătea la marginea satului și își aștepta tatăl. Plecase la bătălie și acum aștepta să se întoarcă victorios. Trecuse pe acolo chiar și Peneș Curcanul.

– Ce-i cu tine, fecioraș? îl întrebă acesta.

– Îl aștept pe tata.....a plecat la Plevna. Îl cheamă Ștefan.

– Aha! Îl știu. Ștefan Furtună! El a sunat atacul. Mai rar viteji ca el...Așteaptă-l, trebuie să vină...”

Text povestit:

„Un copil stătea la marginea satului și aștepta să se întoarcă tatăl lui, care era plecat la bătălie. Pe lângă copil a trecut Peneș Curcanul care l-a întrebat ce face acolo.

Copilul i-a răspuns că îl așteaptă pe tatăl său, Ștefan, care este plecat la Plevna.

Peneș i-a spus copilului că îl cunoaște pe tatăl lui, Ștefan Furtună, ostaș viteaz, care a sunat atacul la Plevna. Apoi, îl încurajează pe copil să-l aștepte, că trebuie să vină.”

